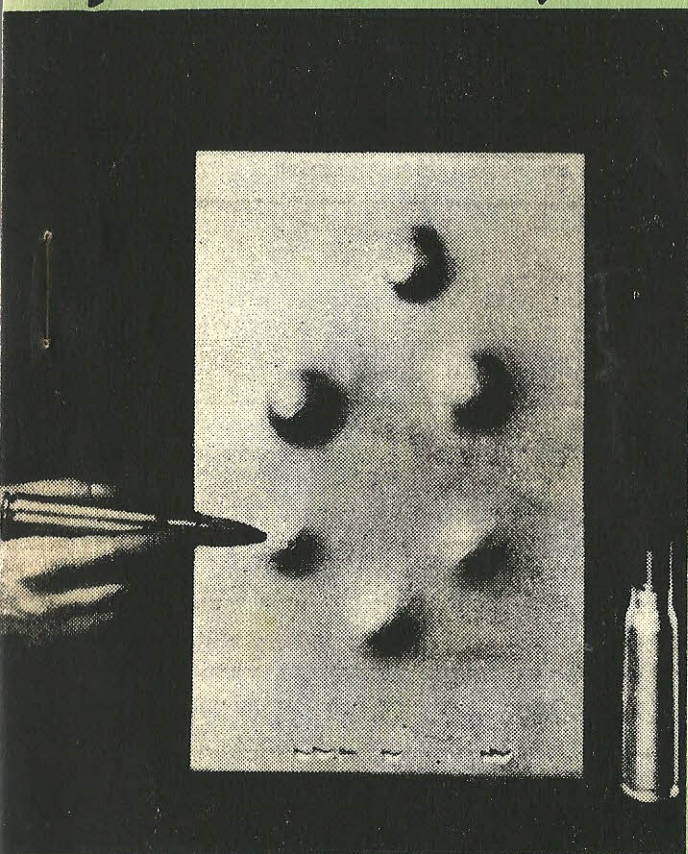

צקלון

111

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

3	דוד נגד גלית	הקפ' ג'.וו. בארקהיימר
	סוללת-ארטילריה בת 122 מ"מ	
7	בהתקפה-מתוך-תנועה	הקול' מ. פאנקוב
13	מניעת נחיתות הליקופטרים עוינים	הקול' פ. מטלשטיין
18	מלחמה כנגד צללים בויאמינאם	ד. בלאדוורת

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

מערכות בית-ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין
קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב
רביסרן צבי סיני
מרים נתנאל
«מערכות»: קצין-העריכה רביסרן משה ברימר
«צקלון»: קצין-העריכה שרגא גפני
«מערכות-חימוש»: קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס
«מערכות-שריון»: קצין-העריכה רביסרן שאול ביבר
«מערכות-ים»: קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון
«מערכות-הפלס»: קצין-העריכה רביסרן ברוך ספיר
המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א, רח' ג' מס. 1

תמונת-השער

שריון אלומיניום חדש — בארמ"ב

תמונת-השער היא הוכחה נחרצת לעמידותו של שריון האלור-מיניום החדש — המשמש כמחפה, בין השאר, בנגמ"ש האמריקני M113 — בפני קליעים. בשריון שלפנינו, שהוא בן 1.5" שלוש הבליטות העליונות הן מפניעת כדורי תותח 20 מ"מ; שלוש הבליטות התחתונות הן מפניעות כדורי מקלע 50. האינץ'.

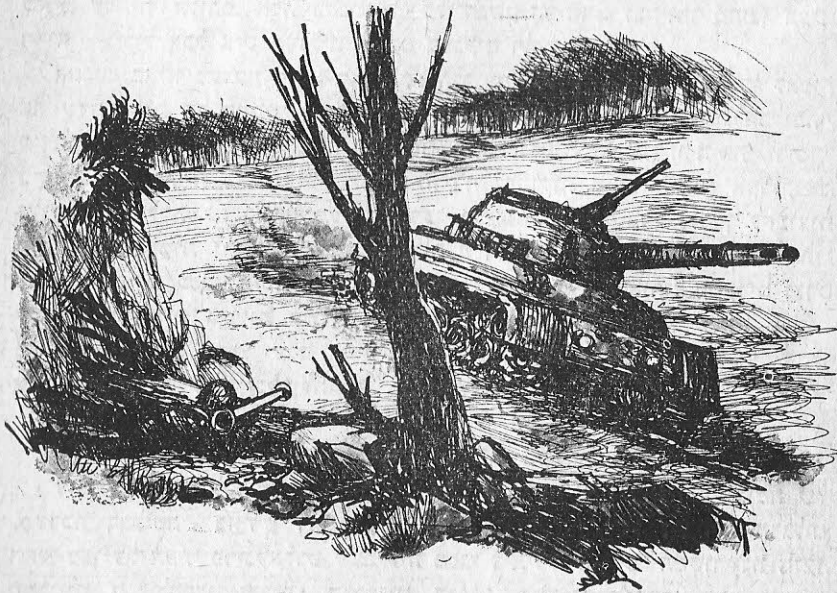

דוד נגד גלית

הקפיטן ג'אק וו. בארקהיימר, צבא ארה"ב

המופת של אודי מורפי

ב"מערכת הבליטה", בינואר 1945, בזירת המלחמה האירופית, ניסתה דיביזיית הרגלים השלישית האמריקנית לדחוק את הגרמנים מתוך "כיס קולמאר". פלוגת הרובאים של הלויטננט אודי מורפי החזיקה בקו סמוך לעיירה הולצוויר שבצרפת, כאשר הותקפה לפתע על-ידי ששה טנקים כבדים ושתי פלוגות רגלים גרמניות. אחד ממשחיתי-הטנקים האמריקניים נפגע בירי תותח בן 88 מ"מ ועלה באש, ומוצבי הפלוגה נשטפו על ידי השריון הגרמני. אף-על-פי-כן נשאר הלויטננט מורפי בעמדתו וכיוון את אש הארטילריה על הגרמנים התוקפים. לאחר מכן, טיפס על משחית-הטנקים הבוער, על אף פצעיו, והפעיל את המקלע הכבד שלו

איך מחטלים 70 טון ב-7 ק"ג?

מקורות ומחברים (הערות והארות)

דוד נגד גלית

הקפ' ג'. וו. בארקהיימר

הנטיה להדגיש את כלי-הנשק הנגד-טנקים הכבדים — יש ומשכיחה (הן באימונים המכניים — והן בתמרון המתרגל) את יכולתו של הלוחם-הרגלי גופו לתקוף את הטנק בהצלחה — ובמיוחד מן הצדדים ומן העורף — בכלי הנשק הנ"ט "המיזונים", כמו הרימון הנ"ט והמטול-הרקטי. זאת אומר מחבר המאמר — והוא מזכירנו שוב, כי לא כלי-הנשק הנ"ט, כשלעצמו, מכריע את הטנק — אלא האדם המפעיל את הכלי; ובאדם זה עלינו לשים את מבטחנו. מובן, כי בשביל שאמירה כזו לא תשאר אמירה-נדוושה בלבד, אלא תהפוך מציאות ומעשה — ישנו הכרח באימון מאוד יסודי, מציאותי — ולא-שגרתי.

המאמר לקוח מתוך ירחון חיל-הרגלים של צבא ארה"ב "רגלים" ("INFANTRY").

סוללת ארטילריה בת 122 מ"מ בהתקפה-מתוך-תנועה

הקול' מ. פאנקוב

כאן ניתן תיאור מפורט של פעולות סוללת הוביצרי-שדה סובייטית, המסייעת לגדוד-רגלים-ממוצע סובייטי התוקף בעומק מערך הגנת ה"אויב". ה"אויב" נתון, בתרגום העברי כמקור ברוסית, במרכאות-כפולות — למען הקורא יזכור-היטב שעל אף כל המציאותיות של הסיפור מתרחשים הדברים בתרגילים, ולא בקרב אמתי. מתוך תרגיל-מפות זה נשקפים לנו נוהלי-פעולתה התקינים של ארטילריית-שדה סובייטית, ואורה תפעולה הטקטי. מקור המאמר — ירחון הקצינים הסובייטי, "המבשר הצבאי".

מוניעת נחיתות הליקופטרים עוינים

מאת הקול' 9. מטלשטיין

בכר דובר ונכתב לא-מעט על אורחי תפעולם של ההליקופטרים; לעומת זאת, כמעט ולא נדונו עד כה בכתיבה-הצבאיים אורחי הפעולה נגד-הליקופטרים. רים. המאמר שלפנינו דן בסוגיה חדשה זו בעיקר מבהינת אורחי הפעלתה של הפלוגה הנ"מ התקנית, הקיימת בחטיבות (הרגימנטים הרגליים) של צבא שווייצריה, במשימה נוספת זו.

המאמר מובא מתוך "כתבה-עת הצבאי השווייצרי הכללי" ("ALLGEMEINE SCHWEIZERISCHE MILITÄR ZEITSCHRIFT").

מלחמה כנגד צללים — בויאט-נאם

מאת דאָניס בלאדוורת

התביא ההתפתחות של הזמן האחרון בדרום-מזרח אסיה ל"מלחמת קוריאה שנייה", — ואולי אף למלחמה חמורה מזו? ומה הם אורחי-הפעולה של לוחמי-הגריליה, הקומוניסטיים בויאט-נאם? מאידך-גיסא — כיצד לוחמים בהם כוחות ממשלת ויאט-נאם? כתב מערבי פקוח-עין העושה בדרום ויאט-נאם, מציג לעינינו את עובדות היוסיונים בארץ נסערת זו — ואת הוזה-העתידי המשתמעת מהן. הדברים, שנכתבו אמנם לפני חודשיים-שלושה, עוד לפני התחדשות הקרבות בלאוס, עניינם אפשר ומרובה עתה עוד יותר.

נגד הגרמנים. אף כי משחית-הטנקים נפגע בעוד שני פגזים בני 88 מ"מ לא סר מן המקלע עד שנהדפה ההתקפה. אזי קידם את פלוגתו לפנים וייצב את עמדותיו. על מעללי גבורתו בהולצוויר הוענק ללויטננט מורפי העיטור הגבוה ביותר — "אות הכבוד".

פעולותיו באותו יום ממחישות לנו את שני תנאי היסוד אשר בלעדיהם לא יוכל חיל הרגלים ללחום בהצלחה נגד טנקים. הראשון והחשוב מכל הוא, כי לחייל הפרט יהיה האומץ להישאר במקומו ולהתייצב פנים אל פנים מול מפלצות הענק הרעשניות הללו. כדי שיגבר עוז רוחו חייב החייל לדעת, כי יתרון לו ביכולתו להסתתר מפני צוות הטנק, ה"עיורר" באופן חלקי. באשר לבחינה זו, יתכן כי יהיה למועיל אם, אגב האימונים, תנתן לכל החיילים הרגלים ההזדמנות לנסוע בתוך טנק — על מנת שיוכחו בעצמם באחדות מן הבעיות והמגבלות המכבידות על צותו של טנק. הדבר עשוי להביא לכך, שאחדים מן הלוחמים יפגינו אומץ לב רב יותר כלפי טנקים. ברם, קיים תנאי נוסף, אשר בלעדיו יעלה בתוהו כל אותו אומץ הלב שמשוגל איש הרגלים לגייסו. הכרחי לתת בידיו כלי-נשק המסוגלים להביס שריונים. כלי-נשק אלה יכולים להיות כלים כבדים וגדולי קוטר המסייעים לחיל-הרגלים, או — מוטב — יכולים הם להיות כלי-נשק קטנים הני- שאים על ידי הלוחם. אכן, בהנתן לו כלי-הנשק המתאים ובהיותו מחונן בעוז-רוח — יכול יוכל איש הרגלים ללחום בטנקים ולהשמידם.

אם יש באיזו מערכה שהיא מאלה שנוהלו במלחמת העולם השנייה כדי לאפיין את שדה-הקרב של העתיד (כפי שחזוים אותו היום), הרי זו "מערכת הבלטיה", הידועה בשם "המתקפה הגרמנית בארדנים, בשנת 1944". מערכה זו היתה "זרימה" ביותר, טורי שריון גדולים ביצעו בה חדירות עמוקות מבעד לקוים אמריקניים דלילים. במהלכה של אותה מערכה ארעו תכופות מקרים בהן נזדמן לקבוצות קטנות של גייסות (רגלים, פלסים, יחידות שירותים) להגן בהצלחה על צומתי-דרכים חיוניים בפני שריון שתקף בעוצמה רבה. ברבים מאותם המקרים נגרם ליחידות גרמניות גדולות עיכוב ניכר — ולעתים אפילו נכפה עליהן לסטות מנתיבן המתוכנן. כאשר עלה בידן להכריע אותן קבוצות מגיינים קטנות, סבלו אגב כך אבידות, שלא יכלו לתחלפן בעוד מועד.

גם אתה יכול לעשות זאת

דוגמה מצוינת ללחימה מוצלחת של חייל בודד בטנקים ארעה בעיצומה של "מערכת הבלטיה". בחודש דצמבר 1944 היה גדוד אחד של דיביזיית הרגלים ה-38 מגן על העיר פרינקאלדט שבבלגיה מפני דיביזיית ה"ס"ט המשוריינת ה-12 ודיביזיית ה"פולקס-גרנדירים" הגרמנית ה-276. השריון הגרמני כבר הבקיע לתוך העיר והיה משוטט ברחובות. הלויטננט ג'אסי מורו, קצין הקשר של הגדוד,

הציץ מעבר לגיפ הפוך, שמוטל היה ליד מוצב הפיקוד של יחידתו, וראה טנק גרמני מטיפוס "טייגר" מתקרב, כשעל סיפוניו יושבים תריסר רובאים גרמניים. הוא המתין עד אשר הגיע הטנק למרחק של פחות מחמישים מטרים ממנו — ואחר המטיר עליו אש מתת-מקלעו. מחצית הרובאים נפלו מן הטנק; האחרים זינקו ארצה ושעטו לעורף. אחר-כך נטל מורו רובה מדגם "M1", וטען בו רימון-רובה, וירה בטנק הקרב-ועולה. הטנק המשיך בדרכו; אחר-כך החל לחוג סביב עמדו בחפשו אחר ה"יתוש" המטרידו בעקיצותיו. מורו התקרב בריצה וירה בו רימון נוסף, הפעם ממרחק של פחות מחמשה מטרים. הטנק התנווד וסטה לתוך תעלה. בנסותו להחליץ מתוכה בנסיעה אחורנית, כיוון אליו מורו את נשקו כוון היטב וירה רימון שלישי, אשר פגע בתחמושת שעל סיפון הטנק והעלה אותו באש. אנשי צוותו של הטנק זינקו החוצה מבעד לצהרי ההחלצות כשבגדיהם בוערים, ואילו הטנק נשמד.

אותו יום, בשעה מאוחרת יותר, חלף ברעש "טייגר" אחר ליד מורו, שעדיין סמוך היה למוצב הפיקוד. הטנק עלה על גיפ ורמסו, אך תוך כדי כך "נתקע" צריחו ונותר בלי יכולת לסובב את התותח. במאמץ לשחרר את הצריח נע הטנק אל שולי הרחוב ונגח את הקנה הארוך של תותחו בן ה-88 מ"מ בעמוד הטלפון — אך לשוא. העמוד נשבר לשנים. לכן נע הטנק הלאה והחל נוגח בתותחו בעמוד אחר. עמוד זה, אף כי גם הוא התרסק, סייע לשחרר את הצריח, והטנק סב עתה על עקביו ופנה היישר לעבר מוצב-הפיקוד.

בהגיבו במהירות, נטל הלויטננט מורו מטול-רקטות, כיוונו אל חלקו האחורי של הטנק וירה. הטנק התנווד, התנגש בבית והתגלגל אל תוך תעלה — משותק. אחד מאנשי הצוות הוציא את ראשו. התותח בן ה-88 מ"מ החל לסוב לאיטו לעבר מוצב-הפיקוד. מורו שלף את אקדחו ורץ לעבר הטנק, כשהוא יורה במרוצתו. הוא נעצר במרחק של חמישה מטרים מן הטנק; מחסנית אקדחו נתרוקנה. בשאט נפש הטיל את האקדח בגרמנים ואחר זינק במרוצה לתוך סמטה. שם בא לקראתו גיפ אמריקני ועליו מטול-רקטות. מורו תפס את המטול ורץ עמו חזרה. לחסל את הטנק. אולם בהקיפו את הפינה מצא את עצמו מתבונן היישר לתוך קנהו של תותח בן 88 מ"מ. נשמע קול נפץ מחריש אזנים והלויטננט מורו נפל ארצה, חסר הכרה. כששבו אליו חושיו, היו רעיו נושאים אותו אל תחנת החבישה. פגז 88 המ"מ סרט את עורפו. מאוחר יותר נודע לו כי זמן קצר לאחר שירה בו הטנק, הטיל חייל אחר פצצת תבערה לתוך צריחו והשמידו.

חייל שחונן באומץ לב להתגרות בטנק, יוכל לעתים קרובות לגבור על ה"גולית" המגושם. יתר על כן — במקרהו של הלויטננט מורו הושמדו שני טנקים בני שבעים טון כל אחד על ידי כלי-נשק אשר לדעת הרבים לא היו מתאימים למטרה זו. יתכן ובכך יש לרמוז, כי שאלת התאמתו של כלי-נשק לתפקיד,

סוללת ארטילריה בת 122 מ"מ בהתקפה מתוך תנועה

הקול' מ. פאנקוב, צבא בריה"מ

אנו נמצאים בהתקפה בעומק מערבה הגנה של האויב

לאחר שסוללת הוביצרים בני 122 מ"מ שיתקה בשלב ההכנה הארטילרית את כוח האדם ואמצעי האש של ה"אויב", עברה היא לסייע באישה לגדוד רובאים ממונע. יחידות המשנה של הגדוד כבר כבשו את המוצב הפלוגתי שבקו הקדמי של ה"אויב"; ועתה, פתחו הן בהתקפה בעומק מערך הגנתו, וקרברוה לכו, ערוכות בתבנית טרום-קרבית, אל האזור שעליו הונחתה המהלומה הגרעינית. מפקד הסוללה ציוה באלחוט על קציני עמדות התותחנים ל"קפל" את הפלגות מעמדות האש ולהוליך אותן בשדרה לאורך המסלול שנקבע קודם-לכן; ועל מפקד אחת הפלגות פקד לנוע קדימה, עם קבוצת סיור סוללתית, לשם סיור הגנתי ובחירת עמדות אש חדשות באותם פרטינוף אשר בהם יתכן שיתפרס הגדוד לקרב.

משימות הסוללה

לפי תכנית התרגיל, תתקלנה "במהלך הקרב" היחידות התוקפות בעתודות ה"אויב", המובאות מעומק ההגנה אל אזור הקרב. גדוד הרגלים הממונע ישתדל, בתמרנו בשדה הקרב, להנחית מהלומות על עתודות "אויב" אלו מן האגפים ומן העורף. אך הוא עצמו עלול להיות נתון להתקפות נגד של ה"אויב" ולמהלומות, שיתכן ותונחתנה באגפיו. לכן, על הסוללה להיות בתמידות מוכנה לקראת הצורך להתפרס מיד מתוך התנועה ולסייע באישה לפעולות של הגדוד. ברם, מהירות פתיחת האש שלה מותנית בהרבה בטיב עבודתה של קבוצת הסיור הסוללתית וביכולתה לבחור בעמדות אש ולהכנין.

פעולות מפקד הסוללה

בהתחשב בעובדה זו, הזכיר מפקד הסוללה למפקד קבוצת הסיור הסוללתית, כי בתנאים שנתהוו הכרחי לבחור את עמדות האש שלאורך מסלול ההתקדמות באופן שתמצאנה לא-הרחק מנקודות ועצמים בולטים שבשטח, — דהיינו, במקור

(1) מפקד פלגה בארטילריה הסובייטית הוא בעל דרגת קצין. — המעור.

או אי-התאמתו, אינה תלויה אך ורק בתכונותיו אלא גם באופן הפעלתו. לדעתי יש ויש בכוחם של כל-יחידות הנגד-טנקיים העומדים כיום לרשותם של אנשי הרגלים להביס כל רכב שריון שבנמצא. יתכן ולא תמיד יהיה ביכולתם להבקיע את השריון בחזיתו, ששם הוא, כידוע, העבה ביותר; אך אין כל ספק, כי יבקיעו אף יבקיעו את השריון בחלקיו האחרים של הטנק. שומה על איש הרגלים ללמוד לכוון את יריותיו אל חלקיו דקי השריון של הטנק, כגון צדדיו וחלקו האחורי; באימונים חייבים לשים את הדגש על נקודות התורפה של שריון האויב. אכן, אימון נאות יטע באיש הרגלים אמן בכלי-נשקו וביטחון ביכולתו ללחום בטנק.

ישופר כל-יחידות הנגד-טנקי הקל

ברם, אל לנו להפוך לשאננים או לבוטחים יתר-על-המידה ביכולתנו הנגד-טנקית. הנשק נגד-טנקי של חיל-רגלים חייב להמצא בתהליך של שיפורים מתמדיים, פן ימצא נחשל מאחורי ההתקדמות הבלתי פוסקות בתכנון שריונים ובניינם. טרם בא על סיפוקו הצורך בכלי-נשק ארוך-טווח וקל משקל ביותר, הניתן לנשיאה והפעלה בידי אדם אחד, ואשר לו כוח הרס גדול מזה בו מחוננים כל-יחידות הקיימים כיום; כמו-כן חייב הוא להיות מחונן בשיטת ירי אשר לא תחשוף לעיני צוות-הטנק את עמדתו של היורה. כל-יחידות כאלה יקלו במידה רבה על משימתו של איש הרגלים קוטל הטנקים. בהינתן בידם כל-יחידות נגד-טנקיים נאותים ומספיקים יהיו אנשי הרגלים שלנו למשמדי-הטנקים היעילים ביותר של שדה המערכה של המחר. הכרחי להחדיר בלוחמים אלה את ההכרה, כי כל-יחידות אמנם השמד ישמידו שריונים; וכן, באמצעות אימונים, תוקנה להם התעוזה הדרושה, כדי לאסור קרב על טנקים ולהביסם. בעזרתם של שני גורמים אלה יהיה ביכולתו של חיל-הרגלים להתמודד בהצלחה עם שדה המערכה ה"זרים" ומשופע השריונים של העתיד — ממש כפי שהתמודד בהצלחה, לפני שנים כה רבות, הנער הרועה במישורי פלשת, דוד, עם הענק המרושע גולית.

על הטירונים

ובי מה תבקשו מהם לדעת? תורת-הקרב שנרכשה כמעוף החץ, או לקחי-מלחמות מוצצה הופות, טירונות, בפני הקץ?
ר. קיפלינג

מות כאלה אשר יאפשרו לבצע במהירות את זיהוי העמדות לפי המפה. (עצמים כאלה הם ביה"שאר: פיאותיהן של נקודות-ישוב, הסתעפויות הדרכים, קרחות-יער, פאות-חורש וכיו"ב). באם תתקל קבוצת-הסיוור בקטעים הנגועים ברדיו-אקטיביות, כתוצאה ממהלומה גרעינית שירדה עליהם, יש לבחור את עמדות-האש סמוך לגבולותיהם.

לאחר שהטיל על הסוללה את המשימות הכרוכות בדילוג עמדות-האש, יצא מפקד-הסוללה בצותא עם מפקד פלגת-תצפית-ובקרה² וצופים, לאורך נתיב התנועה, הדביק את מפקד-הגדוד ומכאן ואילך הוסיף להתקדם יחד אתו.

המצב לשעה 0910

בשעה 0910 נוצר מצב כדלקמן. פלוגות-הרובאים נעו בתבנית טרום-קרבית, דרך השטח שנוגע על-ידי פיצוץ-האוויר הגרעיני. רמת הרדיו-אקטיביות באזור הפיצוץ נתגלתה כבלתי-מסוכנת לפעולת החיילים.

הסוללה המשיכה במסעה. ראש שדרתה הגיע עד למרחק של 600 מ' מזרחית מהגבעה 120.3. קבוצת-הסיוור הסוללתית עסקה בבחירת עמדות-האש ליד הגבעה. מפקד קבוצת-הסיוור דיווח שהתנאים לפריסה בעמדת-האש שנבחרה על ידיו הם טובים.

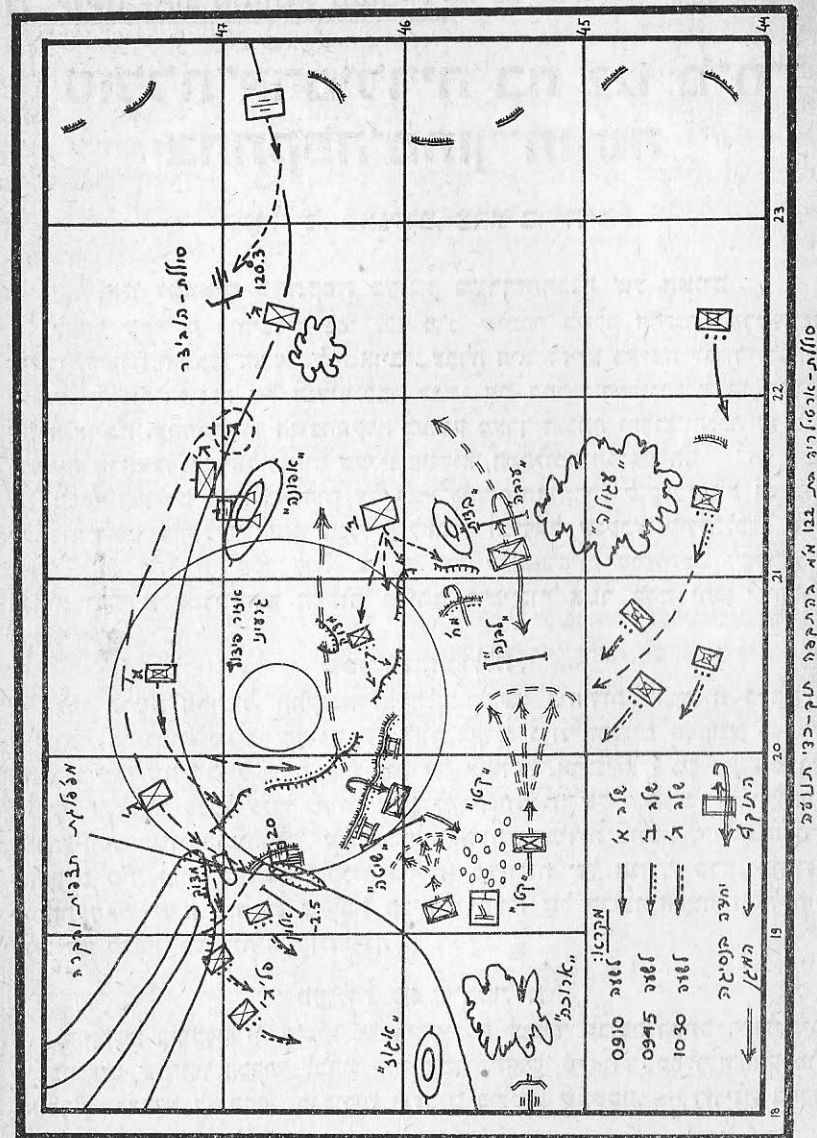
עתודות (צות-הקרב של) ה"אויב", בעצמה של שתי פלוגות-רובאים ופלוגת-טנקים אחת, שהספיקה להגיע בינתיים אל אזור המהלומה-הגרעינית החלה מת-פרסת להתקפת-נגד כלפי אגף-השמאל של גדוד-הרובאים הממונע מס' 1 ועל ה"תפר" שבינו לבין הגדוד השכן.

כוח בעוצמת מחלקת-רובאים בערך, של ה"אויב" התבצר ליד שקע — 2.5 (נ"צ 1946). סוללת ה"אויב" פתחה באש מאזור החורשה "ארוכה", אל עבר פלוגת-רובאים ב'. מפקד הגדוד מס' 1, מטיל על יחידותיו את המשימות הבאות:

פקודות מפקד הגדוד המפתייע

- פלוגת-רובאים א' — לתקוף, באבטחה את עצמה מימין במחלקה אחת, את ה"אויב" המתקדם להתקפת-נגד; ציר ההתקפה: השקע (נ"צ 1946) — חורש-השיחים "קטן" (נ"צ 1945). פתיחת ההתקפה — 0920.
- פלוגת-רובאים ב' — להיערך בתבנית-קרב בגזרה: המצוק — הגבעה "ביצית"; ולהדוף ממצב-תנוחה את ה"אויב" המבצע התקפת-נגד.

(2) פלגת-תצפית-ובקרה כוללת כיתת-קשר וכיתת-צופים. מפקד הפלגה אחראי לארגון השליטה בסוללה וכן לבחירת עמדות תצפית, לימוד האויב ובקרת-אש. מובנו המילולי של שם פלגה זו ברוסית — פלגת-ניהול. — המערך.

המצב לשעה 0945

לשעה 0945 נתהווה בשדה-הקרב המצב הבא: — פלוגת-הרובאים א', בתקפה את פלוגת-הרגלים של ה"אויב", לא השיגה הצלחה; ועתה מנהלת היא — בשיתוף-פעולה עם המחלקה הימנית של הפלוגה ב' — קרב-אש בקו שאליו הגיעה.

פלוגת-הרובאים ב' — הודפת בעקשנות, באש מכל כלי-הנשק שברשותה, את התקפת ה"אויב", שעצמתו מגיעה עד פלוגת-רגלים המוגברת בטנקים; פלוגת-ה"אויב" זו, כשהיא מחפה על עצמה במחלקה אחת באגפה השמאלי, ריכזה את מאמציה העיקרי כלפי האגף-השמאלי של הגדוד ואל הפער שבינו לבין היחידה השכנה שמשמאל. אחת הפלוגות של הגדוד השכן, התוקף מדרום, מתקדמת בהצלחה לאורך פאת-הדרום של החורשה "עגולה".

פקודות מפקד הגדוד המפתייע

מפקד הגדוד פקד להכניס לקרב — מן הקו: גדת-הדרום של הערוץ (נ"צ 1947) — עיקול-הכביש (נ"צ 1946) — את פלוגת-הרובאים ג', כששימתה הנה: — למגר, בשיתוף-פעולה עם פלוגת-הרובאים של הגדוד השכן, את ה"אויב" המבצע התקפת-נגד; ולאחר מכן לפתח את ההתקפה לעבר הגבעה "אגוז". כוננות להכנסת הפלוגה לקרב — 1020; על פלוגת-הרובאים א' וב' להחזיק בעקשנות בקו שנתפס על-ידיהן, ועם תחילת הכנסת פלוגת-הרובאים ג' לקרב — לתקוף את ה"אויב" שלמולן. על מפקד סוללת-ההוביצרים הטיל מפקד הגדוד את המשימה הבאה: — לחפות על תנועתה של פלוגת-הרובאים ג' אל הקו שנקבע לה ועל פריסתה בו; לסייע לה באש בשעת הכנסתה לקרב, בשתקו את מוצבי החוץ של ה"אויב" שליד השקע 2.5 — (נ"צ 1946); ולמנוע התפשטות נוספת של ה"אויב" באגף-השמאל של הגדוד.

פעולות מפקד-הסוללה

במלאו אחר החלטת מפקד-הגדוד, הטיל מפקד הסוללה על הצלפים משימות נוספות לאיכון מפורט של ה"אויב" באזור השקע 2.5, ובגבעות "אגוז" ו"ביצית". כדי למנוע התפשטות נוספת של ה"אויב" באגף השמאלי של הגדוד, הורה לפתוח בהטלת מחסום-האש, אשר תוכנן לכיוון ההוא בכינוי "ערבה". לשם אבטחת העירכותה של פלוגת-הרובאים ג' בקו שנקבע לה, ציוה הוא להכין מראש אש לשיתוק מוצב-החוץ של ה"אויב" שליד השקע 2.5 (מט' מס' 20). אש זו תיפתח לפני שתתחיל הפלוגה להתפרס. כדי לחפות על אגף פלוגת-הרובאים ג' במהלך התקפתה, הכין מפקד-הסוללה את מחסום-האש "אלון", צפוף מערבה לשקע 2.5. לרגלי הקושי לקיים בקרת-האש מעמדת-התצפית בה החזיקו

- פלוגת-רובאים ג' — להתרכז צפונית לגבעה "אפונה", ולהימצא בכוננות להשמדת ה"אויב" — באם יצליח לפרוץ דרך מערכו של הדרג-הראשון של הגדוד.
- סוללת הארטילריה — למנוע את האויב מלהתפרס להתקפת-נגד; לא להניח לו לפרוץ למערך פלוגת-הרובאים ב'; לסייע להתקפת פלוגת-הרובאים א'.
- מוצב התצפית של הגדוד — בגבעה "אפונה".

פעולות מפקד-הסוללה ומפקד-המשנה שלו

מפקד הסוללה ציוה על קציני-עמדות-התותחים: "להחיש את התנועה. לתפוס את עמדות-האש שנבחרו ע"י קבוצת-הסיור הסוללתית. כוננות לפתיחת האש — לאחר 9 דקות. קרה-אפס — 3900 אלפיות".

מפקד פלגת-התצפית-הרובקה נצטנה: להקים את מוצב-התצפית על הגבעה "אפונה", לגלות את תחילת התפרסות ה"אויב" ומעברו להתקפת-נגד. לאכן את מיקום סוללת ה"אויב" באזור החורשה "ארוכה" (נ"צ 1845) ובחורשה-השיחים "קטן" (נ"צ 1945).

כדי למנוע את ה"אויב" מלהתפרס להתקפת-נגד תכנן מפקד-הסוללה להגן חית מחסומי-אש על נתיב תנועתו הצפוי; מחסום אחד יופעל לפי הקריאה "שיטה" והשני — בקריאה "ליבנה"; והוא פקד על מפקד כיתת-הצופים של פלגת-התצפית-הרובקה לקבוע את הקואורדינטות של הקווים שסומנו למחסומי-האש. להתקפתה של פלוגת-הרובאים א' החליט מפקד-הסוללה לסייע באש הסוללה כולה.

משקיבל ממפעילו של מדה-טוח את הקואורדינטות של קווי מחסומי-האש מסר מפקד-הסוללה לעמדת-האש של הסוללה את הפקודות הדרושות להכנת הנתונים-לירי באמצעות מחשב. לאחר שקצין עמדות-התותחים דיוח, כי הפלגות בכוננות, ולפי התצפית שהוסיף הוא-עצמו לקיים אחר פעולות ה"אויב", קרא — מפקד-הסוללה להנחתת מחסום-אש על הקו "ליבנה". בשעת הנחתתה של אש זו דיוח הצופה: "הפאה המערבית של חורשה-השיחים קטן" — סוללת-מרגמות יורה משם".

מפקד הסוללה פקד על מפקד פלגת-התצפית-הרובקה לקבוע ללא-שהיות את הקואורדינטות של סוללת-המרגמות; ועם גמר הטלת מחסום-האש — העתיק את האש לעבר סוללת ה"אויב". לאחר טיווח קצר בשיתת נתירים³, עברה הסוללה לירי-לתכלית: סוללת-המרגמות של ה"אויב" הודברה.

- (3) בצבא הסובייטי מקובלת שיטה של טיווח המטרות בפגזי רסקאוויר נתירים. (כלומר — פגזים הניתרים באויר אחרי הפגיעה ומתרסקים). שיטה זו אפשרית בזוויות פגיעה קטנות. מרעום-הפגז — רגיל, עם השחיה קטנה. — המערך.
- (4) "שיטה", "ליבנה" — שמות של אילנות. — המערך.

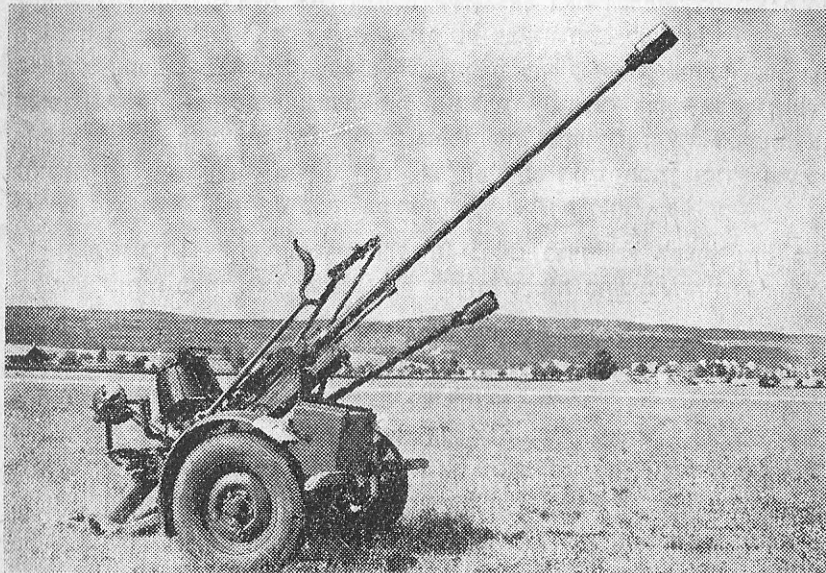
מניעת נחיתת הליקופטרים עוינים

(אפשרויות תפעול נוספות לנשק הנגד מטוסי של חיל הרגלים)

הקול' פ. מטלשטיין, צבא שביצריה

ההליקופטר בשדה המערכה החדיש

אין לך עוד צבא שלא פתח שעריו לפני ההליקופטרים. השימוש בהם הנו רב-גוני ביותר, עד שכמעט ולא נראה לו גבול. הם הופעלו בשורה שלמה של תפקידים, כגון: קישור, בקרת-אש, תצפית ובכל מיני צורות של תובלה ושרותים בעורף, כגון: בהנחת קו-טלפון, תחנות-מסר ברשתות-אלחוט, הובלת גייסות וציוד. אך לחשיבות מיוחדת זכו אפשרויות תפעולם של כלי-טיסה אלה בתחום הטקטי, והמדובר כאן הוא לאו דוקא בסיור ובהשגת ידיעות, כי אם בראש-וראשונה

התותח הנ"מ בן 20 המ"מ השביצרי החדש יפיל אותם

בשלב זה, שיגר מפקד-הסוללה נקודת-תצפית קדמית (ובראשה — מפקד פלגת-התצפית-והבקרה) אל מפקד פלוגת-הרובאים ג'. מלבד זה העביר מפקד-הסוללה לקצין עמדות-התותחים הוראה: להימצא בכוננות להשמיד באש-כיננון-יישיר נשקי ה"אויב", שחדירתם אפשרית מכיוון הגבעה "ביצית".

המשך הקרב

אש הארטילריה והאש מכלי-הירי האחרים של הגדוד, שהונחתה על ה"אויב" דרומית לגבעה "ביצית", הסבה לו אבדות כבדות ואילצה אותו להפסיק את התקפת-הנגד. בשעה 1030 עברה פלוגת-הרובאים ג' להתקפה, כשהיא מסתייעת באש הסוללה. בר-בזמן התקיפו פלוגת-הרובאים א' ו-ב' את ה"אויב" שממולן. פלוגת-הרובאים של הגדוד השכן, שלא נתקלה בהתנגדות, התקדמה לפנים. מפקד פלגת-התצפית-והבקרה, שנמצא יחד עם מפקד פלוגת-הרובאים ג' ליד המצוק (נ"צ 1947), גילה בפאתה הדרומית של החורשה "ארוכה" סוללת "אויב". שפתחה באש על מערכה של פלוגת-הרובאים ג'. מפקד-הסוללה העביר לו את הסמכות לנהל את אש הסוללה, וציווה עליו להדביר את המטרה שהתגלתה. ה"אויב" החל לסגת בקבוצות זעירות לכיוון מערב.

סיכום

בסקירה זו הראתה כיצד ומה עשוי בדרך-כלל מפקד-הסוללה לעשות בסייעו להתקפתו של גדוד-רובאים. בדוגמה שלפנינו ניתן סדר עבודתו של מפקד הסוללה בשעת התקלות גדוד-הרובאים בעתודות ה"אויב", ובהדיפת התקפת-הנגד של אלו. כפי שנראה מתוך דוגמה זו, קרב המתנהל בתנאים כאלה דורש ממפקד-הסוללה הגבה מהירה על שינויים המתרחשים במסיבות הקרב תוך-כדי מהלכו; קבלת החלטות שתהלומונה לדרך בה רוצה מפקד הגדוד לנהל את הקרב ולכוננו; וכן קבלת החלטות עצמיות בענין פתיחת האש כלפי אותן מטרות (יחידות "אויב" וכלי-הירי שלו) המהוות סכנה מירבית לגדוד. מפקד הסוללה חייב לשלוט היטב בשיטות הטיווח השונות, המאפשרות לקבוע באופן מהיר ביותר את הכיוון המדויק לירי-לחלית; ועליו לדעת לנהל את אש הסוללה בהשכל, כשלפעמים הוא מנחית אותה אף לעבר מספר מטרות בעת-ובעונה-יאחת.

על "כוחותינו" —

"הו, לו ניתן לנו כוח מעט לראות את עצמנו בעין הזולת!"

ברנס

בפעולות "הלפיתה האנכית"; שכן מאפשרים ההליקופטרים להנחית בעורפו של היריב תוך פרקי-זמן קצרים ביותר — פטרולי-סיוור, סוכנים, חבלנים, או אף יחידות-לוחמות שלמות, בנות גודל שונה. תודות להטסה בהליקופטרים תימצאנה יחידות קטנות (כגון כיתות ומחלקות) מאורגנות בעצם הרגע בו הן נוחות — שלא כמו בהצנחה, המצריכה תקופת-זמן ממושכת-יחסית להתארגנות; מובן מאליו, כי גם כשהמדובר ביחידות גדולות ממחלקה, ניתן להשיג התארגנות מהירה-בהרבה, תודות לנחיתה המדויקת והמרוכזת יותר באמצעות הליקופטרים. זאת ועוד: האימון המיוחד הנדרש בשביל גייסות שהועדו להטסה בהליקופטרים קל יותר וגזול פחות זמן מאימון בצניחה. הארגון והתרגול של הכניסה אל ההלי-קופטרים והיציאה מהם כמעט ואינן מורכב יותר מן התרגיל הנדרש בשביל הסעת יחידות במשאיות.

פעולות בקנה מידה לא-גדול בהליקופטרים ניתן לארגן ולבצע ללא-קושי וללא סידורים מוקדמים. להובלת פטרולי-סיוור וכוחות-אבטחה עד לעצמת מחלקה מס-פיקים בדרך-כלל ההליקופטרים הקלים, הכלולים ממילא בתקן העוצבות של כוחות-יבשה. באם הזמן מאפשר להטיס את היחידה בקבוצות-קבוצות, ניתן להוביל בהליקופטרים אלה אפילו פלוגה שלמה. אך באם הכרחי שהפלוגה תנחת בשלמות בהיטט אחד, הרי — לפי ארגונו של צבא-ארה"ב, למשל — יש לתגבר את ההליקופטרים שבפלוגת-האוויריה הדיביזיונית בהליקופטרים מיחידות-האוויריה העומדות לרשות הקורפוס. הן בצבא ארצות-הברית והן בצבא הרוסי אפשרית כיום בהחלט הנחתה באמצעות הליקופטרים של יחידות בסדר-גודל של חטיבות. אך להובלת יחידות גדולות, כגון גדודים, או חטיבות, דרוש תכנון יסודי ומפורט על-ידי המטות — תכנון שיבטיח ביצוע "חלק" של הפעולה.

וזאת לזכור: — הליקופטרים בודדים יכולים בדרך-כלל לפעול בכל מצב של יחסי-כוחות באויר; אך הפעלתן של יחידות שלמות מותנית בעליונות-אווירית של הצד המפעיל.

למבנה פניה-הקרקע, ולצמיחה שעליהם, לא נודע לגבי הפעלת הליקופטרים אלא ערך משני-במעלה בלבד, ובעצם יש להביאם בחשבון רק כאשר כלי-הטיס עמוסים עד לגבול יכולתם. שדות הנחיתה הדרושים קטנים מאוד. בשביל הליקופטר בודד דרוש שדה שקוטרו 30 מטר לערך; אך כשהמדובר בפעולת יחידות ניכרות, דרוש שטח שממדיו כ-100 מטר באורך וברוחב לכל הליקופטר. באם נניח שכושר-התובלה של הליקופטר יהיה 30-40 חייל, הרי להובלת גדוד יידרשו 18 עד 24 הליקופטרים; ונמצא שלהנחתת גדוד-ירגלים יידרש שדה-נחיתה בן 500 על 500 מטר, בערך. וכמובן שיספיקו לכך גם מספר שטחי-נחיתה קטנים יותר הנמצאים בקרבת-מקום זה לזה.

הסכנה שיחידת אויב יכולה לנחות ולהתארגן לפעולה תוך דקות מועטות בעורפה של יחידה לוחמת שלנו, מחייבת אותנו לתכנן ולבצע מראש הכנות, שכתוצאה מהן נוכל לפתוח מוקדם ככל האפשר בקרב הגנה נגד יחידות-נחיתה-בהליקופטרים.

תפקיד נוסף לפלוגה הנגד-מטוסית

כתוצאה מכך עשוי תפקיד נוסף ליפול על שכמה של הפלוגה הנגד-מטוסית של חטיבת-הרגלים. מכל היחידות שבחטיבת-הרגלים — פלוגה זאת היא שיש ביכולתה לאבטח מרחב גדול-למדי בפני נחיתות-הליקופטרים, ולהתקיף את האויב המתקרב שבכלי-טיס אלה בעודם באויר. לגבי סוגי-מטרות זה ניתן אף להרוג אל מעבר לטוח-הירי הרגיל של כלי-היריה האבטומטיים שבפלוגות אלו, שהוא 1500 מטר. תכונות כלי נשקה של הפלוגה ותחמושתם מאפשרים לה להגדיל את טוח-הפעולה עד ל-2000 מטר. הדבר מתאפשר תודות למהירותו המועטת-יחסית של ההלי-קופטר וכן משום שהוא מהווה מטרה גדולה בהרבה ממטוס-קרב, למשל.

בדרך כלל רצוי שגם לצורך קרב נגד הליקופטרים תופעל מחלקת כלי-יריה נ"מ במרוכז, כיחידת-אש אחת. פיצול המחלקות לחצאי-מחלקות יכול לבוא בחשבון רק במקרים יוצאים מן הכלל, כגון בשטח מבותר מאוד, וכד.

למחלקה נ"מ יהיה איפוא רדיוס-פעולה של 2 קילומטר בערך — דהיינו, מרחב-פעולה תיאורטי של למעלה מ-20 קילומטר מרובעים. יוצא מכך, שפלוגה נ"מ המורכבת משלוש מחלקות, מסוגלת, מבחינת ארגונה וחימושה, לאבטח את השטחים הבאים בחשבון לנחיתת אויב הליקופטרים בתוך גזרת החטיבה ובעורפה הקרוב.

הגם שייראה הדבר כמזרז, הרי במתן תפקיד חדש כזה לפלוגה הנ"מ החטיב-תית יש לראות מעין סטיה מאופי תפקידיה עד כה. במקום שעסקה עד עתה באבטחת יעדים מסוימים תהיה מוטלת עתה עליה למעשה אבטחת מרחב; דבר הנראה כמעט-מהפכני מבחינת הדוקטרינה הנהוגה לגבי הפעלתה. אלא שעלינו לראות ברורות כי עתה, על-ידי תפעול יחידות נושאות הליקופטרים, נוצרו אפשרויות חדשות בשביל התוקף; וההגנה חייבת אף-היא להתאים עצמה ואת שיטותיה-היא לעובדה זו.

זאת ועוד, מהירותם הרבה של מטוסי-הקרב החדשים נטלה הרבה מייעלותם של כלי-הירי הנ"מ זעירי-הקליבר (בני 20 מ"מ) אשר כמעט ואינן עוד ביכולתם לקיים ירי תכליתי אל המטוסים החולפים על פניהם. נוצר על-כן ההכרח להציב כלי-יריה אלה קרוב מאוד אל היעד — על-מנת שיוכלו לפחות לשמור עליו מפני מטוסים המתקיפים אותו ישירות; אולם בקרב נגד הליקופטרים יעיל עדיין תותח

(1) במקרה זה — תותחי נ"מ אבטומטים בני 20 מ"מ. — המער.

כזה; ואפילו כלפי ההליקופטרים החולפים בטיסתם מעל לגורתו — מבלי שיתכוננו לנחתו, — וזאת כמובן, תודות לאטיותו היחסית של כלי-טיס זה. מובן שאי-אפשר יהיה למנוע את נחיתתם של הליקופטרים בודדים אי-שם בשטח. את הפלוגה הנ"מ יש להפעיל בראש-וראשונה באותם מקומות בהם מצויים שטחי-נחיתה אפשריים גדולים-יותר שבהם עלול על-יכן האויב להנחית כוחות גדולים יותר. וכאן יש לזכור שבמצבים ידועים עלולה אבטחת המרחב לעלות בחשיבותה על הגנת יעדים בעל-ערך הנמצאים בו.

תפעול הפלוגה הנ"מ נגד הליקופטרים

מאחר שתכופות יימצאו שדות-הנחיתה הפוטנציאליים של ההליקופטרים ב„משבצות“ שונות של פני-הקרקע, וכלי-הירי שיהיה מוצב באחת מהן, אפשר ולא יוכל מבחינה טופוגרפית, לפעול כלפי מטרות שמעל ל„משבצת“ אחרת — ויתכן שיהיה צורך לבזר מאוד את היערכותה של הפלוגה הנ"מ, ולהקצות לכל מחלקה גזרה בפני עצמה. בהתאם למבנה הקרקע, ולתכסית-הקרקע, ייווצרו לגבי התותחים, אפילו כשוזית המדרונות קטנה-יחסית, שטחים מתים נרחבים — אשר יצמצמו במידה ניכרת את שדה-האש התיאורטי שלהם.

ברם, אין הכרח להתחשב כאן בכל כפלי-קרקע קטן ולראות בו, לצורך קביעת תכנית-האש, שטח מת. שהרי מטרת הפלוגה הנ"מ היא לפגוע באויב בעודו באויר — דהיינו, בגובה של 50—100 מטר מעל פני-הקרקע. הקטנה נוספת של השטחים ה„מתים“ ניתן להשיג על-ידי בחירה מושכלת של עמדות-הירי לתותחים (שבמצבים טופוגרפיים כאלה צריך — אם רק אפשרי הדבר — שיימצאו בבליטות-קרקע, ואפילו קטנות, שבשטח).

בהתאם למבנה הקרקע וגודל השטחים שיש לאבטחם, אפשר להקצות לכל מחלקה נ"מ משבצת של קרקע טופוגרפית מסוימת עליה תגן, או שיש לערוך תכנון יסודי-מאוד במסגרת הפלוגה כשלמות-אחת. בכדי שגזרות-האש של המחז לקות השונות יצטלבו בתכנון מדוקדק, יש להקטין עד למינימום את השטחים המתים. מובן, שהדבר יושג בדרך-כלל על חשבון צמצום ניכר של מרחב-הפעולה התיאורטי של הפלוגה. בכל זאת, ברוב המקרים ניתן יהיה להפקיד בידי פלוגת נ"מ מרחב-הגנה ממשי בן כ-20 קילומטרים מרובעים, בערך.

לא כאן המקום לפתוח בדיון בבעיות הטכניות-גרידא הכרוכות בהפעלת ארטילריה נ"מ; אך לצורך תפעולה יש להביא בחשבון עוד את הגורמים והבעיות הבאים:

ההליקופטר פגיע ביותר לכל ירי המכוון אליו, אפילו ירי מכלי-נשק של הרגלים. לכן נודעת חשיבות רבה-ביותר לבחירת נתיב טיסתו. לשמש כצירים המסמנים את דרך-טיסתו מתאימים ביותר גאיות, שקעים וכן שטחים מיוערים, —

המאפשרים ליחידה-המוטסת הסואה טבעית טובה ומכבידים על הפעלת נשק מן הקרקע. התקרבות ההליקופטרים אל השדה שהועד לניחתתם, צפויה בעצם מכל כיוון בו יבחרו טייסיהם; לרוב יבחרו את הגישה מתוך אותם אזורים, שבהם רבות ביותר אפשרויות ההסתר בעת הטיסה — דהיינו, האזורים שקיום התצפית עליהם הוא קשה ביותר. ארגון-התצפית של הפלוגה הנ"מ חייב לכן להיות בנוי באופן שיאפשר להשיג באורח יסודי על אזורים קשית-תצפית. מיקום עמדות התותחים לצורך פעולה נגד יחידות מוטסות בהליקופטרים, במידת האפשר בנקודות מוגבהות-כלשהו, עשוי במקרים רבים לאפשר להציב גם את משמרות-התצפית באזורים הגבוהים בקרבת התותחים.

לפני מבצע הנחתה בקנה-מידה גדול פחות-אירי יותר יצטרך התוקף לערוך סיור-אירי יסודי, בשביל לקבוע את אזורי-הנחיתה המדויקים, לברר אם נמצאים בשטח הזה גייסות היריב, ומעל-לכל — בשביל לאכן את עמדות הכלים הנ"מ שלו. יש להניח, כי בתכנון את הכנת-האש שלו ישאף האויב המתקיף להשמיד, עוד בטרם תגיע היחידה-המוטסת, אותם תותחים נ"מ, המוצבים בקרבת נתיב-הטיסה — ובראש-וראשונה את אלה שבאיוור שנועד לנחיתה עצמה. הסואה טובה של העמדות הנה איפוא הכרח חיוני בשביל ארטילרי הנ"מ, אך היות ובעזרת תצלומי-אוויר יעלה בכל זאת תכופות בידי האויב, על אף ההסואה, לאכן את התותחים (וגם איכון עמדת-תצפית עלול לשמש סימן-מעיד חשוב בידו) — יש לשאוף לבצע בתדירות החלפת עמדות (למשל — כל לילה); ועם זאת — להשאיר את העמדות הקודמות על מנת שתשמנה כעמדות-למראית-עין, להטעת האויב.

על „התבקעות בבוקן“ —

כל אוויל וכל ריקא יבול בבוקן להתקע.

פתגם סיני עתיק

מלחמה כנגד צללים - בויאטנאם

דאָניס בלאַדוואַרט

הקולונל הדרום-ויאטנאמי נצמד להגה שעה שסירת-המנוע הקטנה נטלטה לאורכה של מערכת התעלות אשר בדלתת הנהר מאַקונג, במרחק של פחות מעשרה מטרים מן השורות של הדקלים הדחוסים, הגובלים בגדת-הנהר. „או שנוסעים כאן צמודים לחוף, או שנשארים בעבר האחר“, אמר. „אם תפליג במרכז הנהר, יוכלו לכוון אליך כלי-נשק ולהבזיךך“. רמוזידי שחוטל מאחורי מסך הצמחייה הסבוכה שלפאת המים, נחת על הגדה הברצית שלשמאלנו והתפוצץ. הקולונל שלף מפה מכוסת אבקת טאלק והחזיקה בין שנינו, בעוד הסירה נרעדת והקצף העכור ניתו על פני מגן-הרוח.

באצבעו הראה על שטח-ארץ מאורך, אשר לפי ציוני המפה לא היה אלא ביצה, ואשר השתרע מעבר לשיחים שבאגפנו. „הצלחנו לכלוא אותם כאן, בפנים“, אמר. „הרדפנו לכאן מאה-וחמישים לוחמים סדירים מאנשי ויאט-קונג, ולי יש שלוש-עשרה פלוגות הסוגרות עליהם, שלא להזכיר“ — ברגע זה הסה את אזנו והאזין לרעמם הפתאומי של קנייתותח — „סוללה של הוביצרים בני 150 מ"מ, בשביל לכתוש את מתבואיהם“.

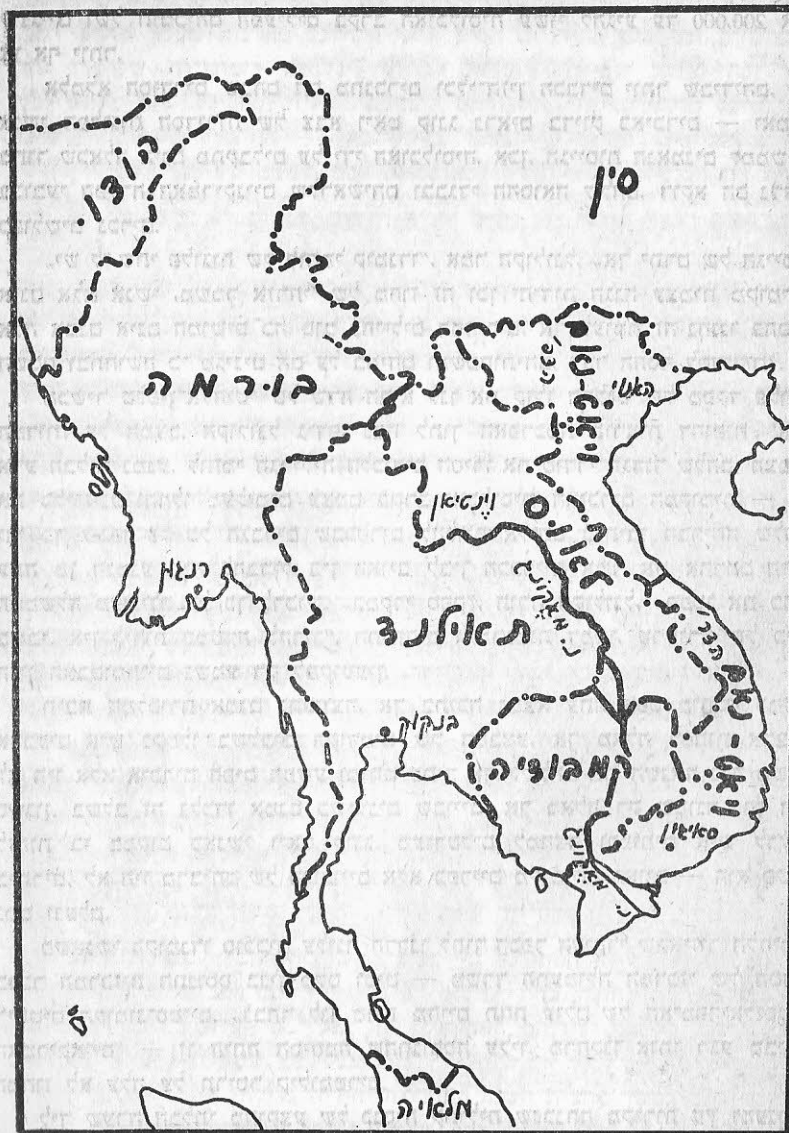
פנינו שמאלה, נדחקנו לאורכו של נקיק צר והלמות מנועה של הסירה גווע לצדה של עמדת-פיקוד פלוגתית.

מבצע טיפוסי

היה זה מבצע טיפוסי כנגד צבא רוחות הפועל בדרום ויאט-נאם — 22,000 לוחמי הגרילה של הוואט קונג, המשתדלים להצמיד את משטרו האנטי-קומוניסטי של הנשיא ג'ו דין דיאם שבסיגון, על ידי שיפו את מרחבי המדינה בשיתוק מוחלט עקב תכסיסי ה„פגע וברח“ שלהם. אנשי הוואט קונג מחולקים ליחידות סדירות ומרחביות והינם נתמכים על-ידי „גרילאָרוס“¹ מקומיים הממלאים תפקיד של גייס חמישי בדרג כפרי ואשר עליהם סומכות פלוגות הלחימה העיקריות בכל הנוגע למודיעין, אספקה וידע מקומי.

עוצמתו של צבא ויאט-נאם מגעת לכדי 17,000 איש והוא מוסיף כ-70,000 אנשי „משמר אזרחי“ ועוד 50,000 מתנדבים במסגרת „חיל ההגנה העצמית“

(1) המונח המקובל ללוחמי גרילה, הלקוח מן הלשון הספרדית. — המער.

הלוחמים במחוזות מגוריהם. ברם, לעומת זאת, מספרם של ה"גרילארוס" הויאט קונגיים ושל תומכיהם הפעילים בקרב האוכלוסיה עשוי להגיע עד 200.000 איש או אף יותר.

אלמלא הסודרים שבהם הם מתנכרים וכלי-הזין הכבדים יותר שבידיהם, היו אנשי הפלוגות הסדירות של צבא ויאט קונג נראים בדיוק כאיכרים — ואמנם, בתור שכאלה הינם מתקבלים על ידי האוכלוסיה. אכן, הגייסות הנאמנים לממשלה, בכובעי הפלדה האמריקניים שלאשיהם ובבגדי ההסוואה שלהם, דוקא הם נראים כפולשים נכרים.

"יש לי שתי פלוגות של לוחמי קומנדו", אמר הקולונל, "אך יתרם של הגייסות אינם אלא אנשי משמר אזרחי של מחוז זה וכן יחידות הגנה עצמית מקומיות. אלה אמנם אינם חמושים כה טוב כחיילים הסדירים, אך לעומת זה נחוונו בהכרת השטח ובתחושה כי מגינים הם על בתיהם ומשפחותיהם, דבר החסר לסדירים".

מכשיר טלפון-אלחוטי של שדה הביא לנו את קולו החלוש של מפקד פלוגה, המדווח על המצב. הקולונל גידף, נבח לתוך האפרכסת הוראות דחופות; אכן, ארע הבלתי נמנע. לוחמי הגריליה הלכודים הסירו את סודרייה-הגדוד שלהם, הצפינו את כלי-זינם והחלו מעלימים עצמם בקרב אוכלוסית האיכרים המקומית — על ידי כך שכפו על כל הגברים שבכפרים להלוות אליהם בנתיבי הבריחה שלהם. עתה מן הנמנע היה להבדיל בין האויב לבין הכפריים אשר את אהדתם היתה הממשלה מעוניינת כל כך לרכוש. "במקרי ספק", הורה הקולונל, "תפסו את כולם בשבי. אין לירות במטרה להרוג". התותחים והמרגמות דממו. טרטורם של כלי-הזין האבטומטיים נשמע רק למקוטעין.

תיבת המלכודת אמנם נתכוצה, אך בתוכה נמצא עתה אפס מוחלט כמעט. ארבעים איש נקטלו בשלבים הקודמים של המבצע, אך מאלה לפחות ארבעה לא היו אלא איכרים חפים מפשע ומותם עתיד אך לשלהב את השנאה נגד משטר סייגון. בשלב זה נלכדו אמנם כשמונים שבויים, אך מאלה רק שמונה נתן היה לזהות בו במקום כאנשי ויאט קונג. מעורטלים למחצה וכפותים איש לרעהו ביתרים, לא היו מרביתם של השבויים אלא כפריים מקומיים. האויב — הוא פשוט גמס ונעלם.

כשאנשי הקומנדו סוככים עלינו, חדרנו לתוך הכפר העיקרי שבאיזור הלחימה. בככר המרכזית התנוסס בנין מלט וטיט — משרד התעמולה המרכזי של הטרור ריסטים הקומוניסטיים. נבחר לנו מוות מחיים תחת עולם של האימפריאליסטים "האמריקאיים" — זו היתה הסיסמה שהתנוססה עליו. מרחקנו אותו רגע מבירת המחוז לא עלה על תריסר קילומטרים.

ליד שערה הבלתי מהוקצע של כנסייה קתולית שנבנתה מקורות עץ ומענפים קלועים, הסתירו אנשי ויאט קונג מהמורה קטלנית — בור ובתוכו מוטת פלדה

מושחזים, כשמעליהם מכסה מעטה דק של עפר. בעוד האנשים מזהירים זה את זה בצווחות ומנתרים אחרונת, הסיט אותי הקולונל מעדנות מעלה קוקוס רחב, שנשר ונח לרוחב שבילנו. מתחתיו הסתתרו שלושה רימוניידי, שקושרו יחד באופן שהוו מוקש קטלני. "תחבולתם החביבה", העיר הקולונל, "הם מקוים לכך שאחדים מחיילינו יהרגו או יפצעו בדיוק כאן — וכי אזי נשתולל בזעמנו ונשרוף את הכנסייה. לא זו הדרך לכבוש את לבם ונפשם של בני העם".

מבקתות הכפר הציצו בנו נשים זקנות וילדים. במקום לא נראה אף לא גבר אחד.

אזי החלו חיפושי הנשק. הלכנו וכשלנו במבנה מפורז על פני שדות אורז טובעניים, שזובלו בגללי תואים, כשעינינו תרות אחריו כלי הזין שהוסתרו על ידי הלוחמים המכותרים. שללנו היה ארבעה רובים ושנים עשר רימוניידי. טרטורם של תת-מקלעים מסוג "טומי" גווע עתה ונדם לחלוטין ודממה ירדה על הארץ.

כמו דישת מים

"הלא ראית" אמר הקולונל, "האויב מתפזר אך ורק כדי לשוב ולהשתלט על השטח מיד בעזבונו אותו. סריקות אלו אינן תכליתיות יותר מאשר דישת מים במדוכה, להוציא מקרים שנהנים אנו מרשת מודיעין טובה יותר".

"ברם", המשיך הקולונל, "עד אשר יעלה בידינו לעורר בהם בטחון ונאמנות, כה פוחדים האיכרים מפני יחידות הויאט קונג הנקמניות, שלעולם אינם תורמים לנו כל ידיעות שהן בדבר אנשי הגריליה. הדבר אינו שווה להם באבדן חייהם. רק על ידי עבודת נמלים שקדנית עולה בידינו לטוות רשת קלושה של מודיעים אשר, באופן סביל, יגלו את אזנינו לכל הפחות, שאסרנו או הרגנו את האיש הלא נכון, או ירמזו לנו בנידראש, שאנו מחפשים את המורדה-המסתתר בתלם הלא נכון".

"ארבעים הרוגים הוא מספר הראוי להתכבד בו", אמרתי בעודנו מאזינים בדאגת-מה לעלטה המתעבה וממתנים למנוע הסירה שיתעורר להיים וירחיקנו מאזור זה אשר, להלכה, טוהר זה עתה בידי גייסותינו של הקולונל.

"הריגות לעולם לא תפתורנה כל בעיה", השיב הקולונל. "משימתנו העיקרית חייבת להיות מתן הגנה ברת קיימא לאיכרים הדלים, המבוהלים והממורמים ולהוכיח להם, כי אגו ידידיהם האמיתיים. רק בדרך זו יעלה בידינו לכווד את אנשי הויאט קונג וליטול את עוקצם. הללו כבר נגסו למעלה מיכולת בליעתם. בנסיובם לגייס במשך מחצית השנה האחרונה יחידות גדולות יותר, להזינן ולחמשן, הפכו לסחטניים כל כך שעתה כבר העירו נגדם את איבת האיכרים". אולם כשפתח לרווחה את המצפרת ואנו חלפנו בנהמה לאורכה של צמחיית הגדה

העבותה, לא נראה לי אזור הדלתה רוחש ידידות רבה מכפי שהיה לפני ראשיתו של המבצע.

ארה"ב עלולה לנפול בפח

גנרל לימן למניצור, יו"ר ועדת ראשי המטות של ארה"ב, שביקר בסייגון בסוף חודש מרס, הכריז בטוקיו, כי כבר נעשו הכנות להעברת גייסות אמריקאיים מקוריאה, יפן ואוקינווה לדרום ויאט נאם, במקרה שיתעורר צורך בדבר.²

אכן, מצויים אותות המצביעים על כך שאם לא יעלה בידי כוחות ממשלת ויאט-נאם להתגבר על 22,000 הגייסות הסדירים והמרחביים של יחידות הוואט קונג, המתאמצות להוציא מידי המנהל שבסייגון את השליטה על מחוזות הארץ, תעיין ממשלת ואשינגטון במלוא החומרה בהטלת גייסות לוחמים למאבק המתנהל בוואט-נאם הדרומית. ברם, ניתן להבין את הססנותם של האמריקאים לנקוט צעד זה, שכן בו הם מסתכנים בהזמנת פלישתם של כוחותיה הסדירים של ויאט נאם הצפונית מעבר לקו הרוחב ה-17, — כוחות שהם, כידוע, נתמכים על ידי הגוש הסובייטי. התוצאה הסופית עלולה להיות "מלחמת קוריאה שנייה".

אולם הסכנה הבלתי אמצעית היא שהתערבות אמריקאית מוגברת עלולה להביא דוקא את הדבר שלמען מניעתו נקראה — התחזקותה של ההתנגדות העממית למשטרו הנוטה למערב של הנשיא נגו דין דיאם, התעוררות אהדה מחדשת לאנשי ויאט קונג, התגלעות קרע בקרב הכוחות המזוינים הממשלתיים ופרוץ מהפכה לאומנית, אשר בעקבותיה עלולים בהחלט הקומוניסטים להופיע כבעלי הנצחון המדיני.

השתתפות מוגבלת

השתתפותה של אמריקה במאבק הדרום ויאט נאמי עודנה נתונה להגבלה זהירה. צבא ויאט נאם נתמך על ידי שלוש פלוגות אמריקאיות של הליקופטרים נושאי גייסות ופלוגה אחת של מטוסי דגם "אוטר". יועצים צבאיים אמריקאיים מסופחים למטות החיליים למן הרמה הגבוהה ביותר ומטה עד לרמת הגדוד — אולם המפקד הוא תמיד ויאט נאמי. מדריכים אמריקאיים נותנים הדרכה טכנית בשני בתי-ספר לקומנדו ולפרקים אף מתלויים אל תלמידיהם בצאתם לפטרולים כנגד אנשי הוואט קונג השורצים בסביבת בית-הספר. כמו כן מצויים שם מומחי נשק קל המדריכים את כוחות העזר של "המשמר האזרחי" וחיל ההגנה העצמית. אזורים אמריקאיים, שעד כה הסתפקו בהטסת מטוסי תובלה מטפוס "סי-123" במשימות תובלה צבאית והטלת כרוזים, החלו עתה יוצאים לגיחות קרב.

(2) כידוע, כבר הועברו, מאז התלקחות הקרבות מחדש בלאוס, אלפי חיילים אמריקאיים לדרום-וואט-נאם. — המערך.

הסיוע הכלכלי האמריקאי לויאט נאם עתיד להסתכם השנה ב-240 מיליון דולר והסיוע הצבאי, אף שהיקפו נשמר בסוד, הרי ניתן להניח כי לפחות לא יקטן מזה.

האמריקאים אינם מנהלים את הממשלה, אף לא את הצבא. כן אינם מרביצים בבני ויאט נאם את תורתם המדינית. אין הם מוציאים כל פקודות ואך לעיתים נדירות ניתן לראותם מחוץ לעיר הבירה ולמרכזים המחוזיים. עם כל זאת, רבים קציני הצבא ופקידי הממשלה הוואט נאמיים המגנים את האמריקאיים על נסותם לפקח על הוצאת הקצבות הסיוע ועל הפעלת כלי-הזיון האמריקאיים ועל שאיפתם להשפיע על הממשלה ועל העם. לא מכבר נמתחה ביקורת נרחבת על נאומו של השגריר האמריקאי, בו קרא לכל התושבים האנטי קומוניסטיים להתלכד סביב הנשיא דיאם, דברים שהתקבלו כהתערבות בענייניה הפנימיים של המדינה.

"כמובן, שהאמריקאים חפצים לראות תוצאות תמורת כספם", אמר לי איש ממשלה ויאט נאמי, "אך אנו, עם ויאט נאם, לחמנו אלף שנה בכובשים זרים, לבסוף השתלטו עלינו הצרפתים. לפני שמונה שנים בלבד זכינו סוף-סוף לעצמאות. אנו יודעים, כי לאמריקאים אין כל רצון להפוך את ויאט נאם למושבה. אך בנושא זה אנו לוקים ברגישות-יתר — קרוב לוודאי שללא כל הצדקה, לא נוכל עוד לשאת את המחשבה בדבר נכרים המתערבים בעניינינו. די היה לנו בכך".

חשוב לראות את ויאט נאם באורה הנכון — לא כמדינה שחולקה מלאכותית לאורכו של קו הרוחב ה-17 לצפון קומוניסטי ולדרום אנטי קומוניסטי, אלא כאומה אשר בניה נחלקים לרוב לאומני ולמיעוט נכנע הנכון לקבל התערבות זרה ותהי זו קומוניסטית, צרפתית או אמריקאית. תשע עשיריות מן האנשים אשר לחמו בשעתו במחתרת ויאט מין כנגד השלטון הקולוניאלי הצרפתי ולבסוף הביסוהו, לא היו קומוניסטים אלא לאומנים הנאבקים לעצמאותם. כן אין זה נכון שכל אותם אנשי ויאט מין מצויים כיום בצפון. אדרבא, צבאו של נגו דין דיאם וממשלו האזרחי מלאים מהם כיום, והם אנטי מרכסיסטים לא פחות מן האמריקנים.

"בזמנו השלמנו עם מנהיגות קומוניסטית", אמר לי מיישהיה קצין בכוחות ויאט מין, "פשוט משום שזכות קדימה היתה למשימת סילוקם של הצרפתים. אותה עת חשבנו, כי משנשיג את עצמאותנו נוכל כבר להסתדר בינינו לבין עצמנו מן הבחינה המדינית. ויש עוד רבבות כמותנו. אלו שבצפון לא רצו מעולם להמיר את האדונים הצרפתיים ברוסיים או סיניים. ואילו אנו, בדרום, אין לנו כל כוונה להחליף את האדונים הצרפתיים באמריקאים".

ככל שתרבה שליטתם העקיפה של האמריקאים בוואט נאם, כן יטה העם לראותם כמחליפיהם של המשעבדים הצרפתיים וכן יושרו פניו של משטר הנשיא

דיאם בעיני המוני הלאומנים שבכל רחבי המדינה ויעלו המוניטין של צמון ויאט נאם ושל אנשי ויאט קונג.

„התערבות אימפריאליסטית“

אכן, הקומוניסטים כלל אינם שוגים בכך, שכיום מרכזים הם את התקפות התעמולה שלהם כנגד ה„התערבות האימפריאליסטית האמריקאית“ וכנגד „ממשלת הבובות של נגו דין דיאם“.

האמריקאים אף הם אינם סומים ועיניהם לא טחו מלהבחין במגמה כללית זו, אך הם בסכנת החלקה לתוך לתוך מלכודת. הגנרל פאול הרקינס שוגר לויאט נאם כדי לעמוד בראש „פיקוד הסיוע הצבאי“ האמריקאי החדש. ההבדלים בין גוף זה לבין קבוצת ה„יעוץ הצבאי המסייע“ האמריקאית הותיקה יותר הם בכך שלגוף החדש הוענקו סמכויות לפקד על יחידות בשדה; כי ניתן להרחיבו עד כדי כך, שיהווה את מפקדתו של כוח לחימה גדול, ובראשו עומד גנרל בעל ארבעה כוכבים העולה בדרגתו אף על ראש המטה הכללי הויאט נאמי עצמו.

ככל שיגדילו האמריקאים את תרומתם למאבק בדרום ויאט נאם, וככל שתעלה דרגתם וחשיבותם של מפקדיהם הבכירים במקום, עתיד להוצר בהכרח מצב, בו — בגלל עצם משקלה של ההשתתפות האמריקאית, האחריות לאנשים, כספים וציוד ויתכן שאף ההשתכנעות, כי הויאט נאמים אינם מנהלים את מלחמתם בדרך הנכונה — יתפתו האמריקאים לחדול מלייעץ ולהתחיל להורות לויאט נאמים מה לעשות. אזי יותר עוד כפשע בלבד בינם לבין ההשתלטות על ניהול המבצעים הצבאיים.

שאלתי קצין צבא ויאט נאמי בכיר מה דעתו על כך. „יהיה זה אסון“, אמר. „טיפוס הקצין שהתרפס לפני הצרפתים ושעתה הינו מתרפס לפני האמריקאים כבר איבד את חינו בעיני הכלל. מיטב קצינינו הם הלאומנים, שהם נוקשים, מנוסים ולנגד עיניהם טובת העם והארץ. הם לא ישלימו עם השתלטות אמריקאית על הכוחות המזוינים. יתר על כן, לצידם של קצינים אלה יהיו מרבית החיילים והעם ואף רבים מבין אנשי הממשלה הנכבדים ביותר“.

עד לאמצע השנה עשויים כבר להמצא בויאט נאם כ-7,000 אנשי צבא אמריקאיים וככל שירבה מספרם כן יהפכו היחסים בהכרח לעדינים יותר. סכנתה של התמרדות צבאית ובעקבותיה מהפכה לאומנית כנגד חסותה של אמריקה עשויה עדיין להיות קלושה ומרוחקת. אך עם חלוף הזמן יהיה על ה„פנטגון“ ועל שליחיו בויאט נאם להשתמש במידה רבה ביותר של טאקט כדי לוודא שהסכנה המרוחקת לא תהפוך למציאות.

דואר רשמי

צמח חיים
168281/ק
שדי ויצמן 38
קרית מוצקין